

27.

St. prp. nr. 24. (1938)

Om statstilskudd til norske selfangeres konsesjonsavgift til Sovjet-Samveldet for tillatelse til å drive selfangst i Kvitsjøen i 1938.

Handelsdepartementets innstilling av 4 februar 1938, som er bifalt ved kongelig resolusjon av samme dag.

(Foredratt av statsråd Alfred Madsen.)

Som følge av de ekstraordinært dårlige is- og fangstforhold i Kvitsjøen i de siste år, har der i 1936 og 1937 vært bevilget statsstøtte til den konsesjonsavgift som de norske selfangere i henhold til konsesjonskontrakten med Sovjet-Samveldet må betale for å drive fangst i Kvitsjøen. Statstilskuddet er ydet i form av garanti for avgiften beregnet på grunnlag av fangstutbyttet og fartøiets nettotonnasje, jfr. ang. garantien 1937 St. prp. nr. 38/1937 og Innst. S. B.

I skrivelse av 4 januar 1938 har Selfangstkommisjonen foreslått at der fremsettes proposisjon for Stortinget om tilskudd til konsesjonsavgiften også for 1938. Skrivelsen er sålydende:

«I Selfangstkommisjonens møte idag fremlas Aalesund Rederiforenings Selfangergruppes skrivelser til handelsråd Johannessen av 30 november og 3, 16 og 27 desember f. å. Av disse skrivelser fremgår at det hittil er anmeldt til deltagelse i Kvitsjøkonsesjonen 1938 i alt 9 fartøier med en samlet tonnasje av 264 netto registertonn, alt under forutsetning av at det etableres samme ordning med konsesjonsavgiften som i 1937.

Videre fremla handelsråden sin skrivelse til Sovjet-Samveldets herværende handelsrepresentasjon av 30 desember f. å., om følgende endringer for 1938 i konsesjonskontrakten:

- a) Maksimumstonnasjen reduseres til 600 tonn.
- b) Bestemmelsen om minimumsavgift bortfaller, således at det betales fastsatt avgift 6,5 nordamerikanske dollars pr. fast anmeldt nettoregistertonn hvorfor leidebrev utstedes.

Denne skrivelse var fremmet etter anmodning av Aalesund Rederiforenings Selfangergruppe i skrivelse til handelsråden av 16 desember og med Handelsdepartementets godkjenning i skrivelse av 30 desember f. å.

Med hensyn til spørsmålet angående stats-

garanti for konsesjonsavgiften i 1938 skal kommisjonen bemerke:

Sådan statsgaranti blev gitt første gang for året 1936 med inntil kr. 48 000 (jfr. Stortingsproposisjon nr. 20 for 1936 og Innstilling S. E.).

Statsmaktenes hensikt med garantien var da å muliggjøre en så stor deltagelse at man opprettholdt konsesjonsretten for en fangsttonnasje på minst 2 000 nettoregistertonn. I nevnte år deltok det i konsesjonen 37 norske fangstfartøier på tilsammen 1 872 nettoregistertonn. Statsgarantien blev effektiv for kr. 37 294,90.

For 1937 blev lignende garanti bevilget med inntil kr. 32 000 (jfr. Stortingsproposisjon nr. 38/1937 og Innstilling S. B.). I dette år deltok i konsesjonsfangsten 21 fartøier på tilsammen 1 107 nettoregistertonn. Garantien er blitt effektiv med kr. 23 838,78 — som er utbetalt til vedkommende rederier. I nevnte stortingsprp. og innstilling er det gitt nærmere begrunnelse for at garantien blev bevilget til tross for at man ikke tilnærmedesvis nådde op til den forutsatte minimumsdeltagelse 2 000 tonn.

Av de 21 deltagende konsesjonsfartøier forliste 1 fartøi på 42 tonn før det var kommet i fangst. For dette fartøi blev garantien effektiv med hele avgiftsbeløpet. Det samme var tilfellet med 11 fartøier på tilsammen 810 tonn som forlot Kvitsjøen uten å ha gjort fangst der. Disse fartøier gikk direkte fra Kvitsjøen til Vesterisen og nådde ungsselfangsten der. Av de gjenværende 9 konsesjonsfartøier på tilsammen 225 tonn som fangstet i Østerisen, blev garantien effektiv for fullt avgiftsbeløp bare for ett fartøi på 48 tonn, mens de øvrige 8 fartøier på tilsammen 207 tonn fikk så stor fangst at de ikke hadde krav på erstatning. Disse 8 fartøier fangstet sesongen ut i Kvitsjøen. Dette tyder på at Østerisen også i år — til tross for elendige isforhold — har vært lønnende fangstfelt for de mindre fartøier som er lite skikket for fangst i Vesterisen, og som derfor har holdt ut hele fangstsesongen i Østerisen.

Som Selfangstkommisjonen tidligere har

Om statstilskudd til norske selfangeres konsesjonsavgift til Sovjet-Samveldet for tillatelse til å drive selfangst i Kvitsjøen i 1938.

gjort opmerksom på, kan Vesterisen alene ikke skaffe lønnende virke for hele den norske ishavsflyte. Nettop av den grunn er det fremkommet forslag til det ærede departement også fra nærværende kommisjon om å yde statsbidrag til undersøkelse og forsøk på nye fangstfelter. I full overensstemmelse hermed mener kommisjonen at det offentlige også bør yde fornøden støtte for å opprettholde konsesjonsretten og fangsten på det gamle fangstfelt i Kvitsjøen for mest mulig å avlaste Vesterisfeltet.

Hertil kommer at de fangstfartøier som etter sin størrelse og utrustning er naturlig henvist til Kvitsjøen, ikke bør unddras den støtte som ligger i en statsgaranti for konsesjonsavgiften. Kommisjonen vil derfor anbefale at statsgaranti for konsesjonsavgiften bevilges også for 1938 etter samme beregningsskala som blev anvendt i 1936 og 1937. Men på grunnlag av de erfaringer som hittil er innvunnet og for å opnå den nevnte hensikt fortrinnsvis å støtte de mindre fartøier som er naturlig henvist til Kvitsjøen, Nordisen og Østerisen for øvrig, vil man anbefale at statsgarantien gjøres betinget av:

- a) at vedkommende fartøi godtgjør å ha fangstet i det nevnte felt i det minste til 1 april, altså under hele ungselvangsten, medmindre havari har nødvendiggjort tidligere avbrytelse av fangsten.
- b) at også konsesjonsavgiften er forsikret i tilfelle av totalforlis.

Da konsesjonstonnasjen i 1938 blir maksimum 600 tonn, vil statens maksimale garanti-ansvar beløpe sig til ca. kr. 15 600.»

I skrivelse av 14 januar 1938 har Kommisjonen tilføiet:

«Som tillegg til kommisjonens skrivelse av 4 januar skal man tillate sig å anføre:

Kommisjonen hadde også under overveielse å foreslå å gjøre statsgarantien betinget også av at konsesjonsavgiften er forsikret i tilfelle av havari som nødvendiggjør avbrytelse av konsesjonsfangsten. Man hadde imidlertid betenkeligheter hermed, da premien for almindelig havariforsikring i ishavsfangsten er uforholdsmessig høi.

Imidlertid har man nu under hånden bragt i erfaring at det er anledning til å forsikre konsesjonsavgiften separat for havari som medfører avbrytelse av konsesjonsfangsten, og at dette har vært almindelig praktisert tidligere.

Overensstemmende hermed vil kommisjonen foreslå at punkt b i forannevnte skrivelse av 4 januar blir sålydende:

at konsesjonsavgiften er forsikret i tilfelle av totalforlis og i tilfelle av havari som nødvendiggjør avbrytelse av konsesjonsfangsten.»

Fiskeridirektøren har i skrivelse av 20 januar 1938 uttalt at han slutter sig til det som er anført av Selfangstkommisjonen i skrivelser av 4 og 14 januar d. å.

Ved skrivelse av 24 januar har departementet forelagt saken for Finansdepartementet, som i skrivelse av 28 januar har uttalt:

«I anledning av det ærede departements skrivelse av 24 januar d. å. tillater man sig å meddele at dette departement finner det betenkelig også i år å yde tilskudd til konsesjonsavgiften, således som anbefalt av Selfangstkommisjonen. Når man ifjor ikke motsatte sig sådant tilskudd, var det som anført i skrivelse herfra av 25 januar 1937 på grunn av de foreliggende ekstraordinære forhold. Men man fremholdt samtidig at tilskuddet ikke måtte bli av varig art.

Finansdepartementet er etter dette nærmest av den mening at der ikke bør ydes statstilskudd til konsesjonsavgiften i 1938. Etter de foreliggende opplysninger og under hensyntagen til at garantibeløpet i år blir adskillig lavere enn i 1936 og 1937, vil man dog etter omstendighetene ikke motsette sig at det ærede departement også i år foranlediger fremsett proposisjon til Stortinget om bemyndigelse til å yde tilskudd for kommende sesong, såfremt dette finnes uomgjengelig nødvendig. Man går i tilfelle ut fra at tilskuddet blir fastsatt på samme beregningsgrunnlag som anvendt i 1936 og 1937, og at det under enhver omstendighet stilles sådanne betingelser for tilskuddet som nevnt i Selfangstkommisjonens skrivelser av 4 og 14 januar d. a., samt at bemyndigelsen i ethvert fall begrenses til kr. 15 600.

Tilskuddet blir i tilfelle, når det forfaller til betaling, å føre til utgift i budgetregnskapet under kap. 1009, Tilfeldige utgifter i almindelighet.»

Handelsdepartementet finner under henvisning til de anførte uttalelser å burde anbefale at der også i år stilles garanti for konsesjonsavgiften. Det er av avgjørende betydning for selfangstnæringens lønnsomhet at fangstflyten såvidt mulig kan fordeles på de felter hvor de naturlig hører hjemme, og Vesterisfeltet er allerede som følge av den økende deltagelse på dette felt på grunn av de siste års dårlige resultater i Kvitsjøen, i fare for å bli overbeskattet. Til deltagelse i fangsten i Kvitsjøen i år er hittil anmeldt i alt 12 fartøier på tilsammen 553 netto reg.tonn, hvorav 11 fartøier etter sin størrelse og utrustning vil ha vanskelig for å drive lønnsom fangst på andre felter enn Kvitsjøen. Etter de foreliggende uttalelser må man imidlertid gå ut fra at iallfall en del av de fartøier som er anmeldt til Kvitsjøen, vil trekke anmeldelsen tilbake hvis garantien ikke blir gitt.

Hvad angår deltagelsen i fangsten i år bemerkes at Handelsråden for de Østeuropéiske land den 30 desember 1937 på vegne av konsesjonæren Aalesund Rederiforenings Selfangergruppe, har meddelt Sovjet-Samveldets herværende handelsrepresentasjon at konsesjonstonnasjen i år ikke vil overskride 600 netto reg.tonn. Samtidig er der søkt om at krav om minsteavgift i henhold til konsesjonskontraktens § 4 frafalles, således at det kun

Om statstilskudd til norske selfangeres konsesjonsavgift til Sovjet-Samveldet for tillatelse til å drive selfangst i Kvitsjøen i 1938.

betales fastsatt avgift, 6½ dollars pr. anmeldt netto reg.tonn, hvorfor leidebrev utstedes.

På grunnlag av de erfaringer man har fra Kvitsjøefangsten ifjor og etter de rapporter som foreligger om værforholdene i år er det lite sannsynlig at garantien på de av Selfangstkommissjonen foreslåtte betingelser vil bli effektiv for fullt beløp. Det fremgår av Selfangstkommissjonens skrivelse at der i 1937 deltok i konsesjonsfangsten 21 fartøier på tilsammen 1 107 netto reg.tonn, og garantien ble effektiv for tilsammen kr. 23 838,78. At beløpet ble såvidt høit skyldtes imidlertid de ytterst slette isforhold i begynnelsen av fangsten, og at en rekke skuter forlot feltet etter få dager uten å ha gjort fangst, da de anså det håpløst å fortsette, og drog til andre felter Nordisen eller Vesterisen. Av de 9 fartøier som fortsatte fangsten i Kvitsjøen, var det kun ett fartøi som hadde så liten fangst at garantien ble effektiv.

Det fremgår av observasjoner som gjennom værvarslingen er tilstillet Fiskeridirektøren fra de russiske værvarslingsstasjoner i Kvitsjøen i tiden 20 desember—20 januar, at gjennomsnittstemperaturen i år i Kvitsjøen er adskillig lavere enn i samme tid i foregående år, og Fiskeridirektøren antar at det med disse observasjoner som grunnlag vil være utsikt til at isforholdene under fangsttiden i år blir mere lik tidligere år, da chansene var gode for større fangst i konsesjonsområdet.

Departementet er enig i at det bør undgås at det heromhandlede statstilskudd blir av varig art, men man finner under henvisning til de vanskelige forhold som selfangsten for tiden arbeider under og den påkjenning de siste års resultater har vært for denne næring at tilskudd bør ydes til konsesjonsavgiften også for inneværende års fangst.

Man bør i det lengste søke å oprettholde fangst av noen betydning i disse farvann. Et års god fangst i Kvitsjøen vil ha adskillig betydning for utsiktene for norsk selfangstnæring, ikke minst for mindre fartøier, hvorav der er forholdsvis mange.

Man vil anbefale at der benyttes samme beregningsgrunnlag som tidligere, nemlig:

A. Fartøier med nettotonnasje inntil 30 registertonn.

1. Fangst 55 dyr eller mer pr. tonn gir intet tilskudd.
2. Fangst 45 dyr til og med 54 dyr pr. tonn gir 3 dollar tilskudd pr. tonn.
3. Fangst 35 dyr til og med 44 dyr pr. tonn gir 6 dollar tilskudd pr. tonn.
4. Fangst under 35 dyr pr. tonn gir fullt tilskudd.

B. Fartøier med nettotonnasje over 30 inntil 90 registertonn.

1. Fangst 50 dyr eller mer pr. tonn gir intet tilskudd.
2. Fangst 40 dyr til og med 49 dyr pr. tonn gir 3 dollar tilskudd pr. tonn.
3. Fangst 30 dyr til og med 39 dyr pr. tonn gir 6 dollar tilskudd pr. tonn.
4. Fangst under 30 dyr pr. tonn gir fullt tilskudd.

C. Fartøier med nettotonnasje over 90 inntil 150 registertonn.

1. Fangst 45 dyr eller mer pr. tonn gir intet tilskudd.
2. Fangst 35 dyr til og med 44 dyr pr. tonn gir 3 dollar tilskudd pr. tonn.
3. Fangst 25 dyr til og med 34 dyr pr. tonn gir 6 dollar tilskudd pr. tonn.
4. Fangst under 25 dyr pr. tonn gir fullt tilskudd.

D. Fartøier med nettotonnasje over 150 registertonn.

1. Fangst 40 dyr eller mer pr. tonn gir intet tilskudd.
2. Fangst 30 dyr til og med 39 dyr pr. tonn gir 3 dollar tilskudd pr. tonn.
3. Fangst 20 dyr til og med 29 dyr pr. tonn gir 6 dollar tilskudd pr. tonn.
4. Fangst under 20 dyr pr. tonn gir fullt tilskudd.

Ved beregningen blir kun å ta hensyn til Grønlands-sel fanget i Østerisen (deri innbefattet Nordisen). Hvis et fartøi på samme tur uten mellemliggende lossing har fangstet både i Østerisen og Vesterisen, regnes halvdelen av fangsten som gjort i Østerisen hvis intet annet kan dokumenteres. For slike fangstturer medregnes også klappmyss under antall fangede dyr.

Enn videre vil man u. h. t. Selfangstkommissjonens skrivelse anbefale at statsgarantien gjøres betinget av:

- a. at vedkommende fartøi godtgjør å ha fangstet i Kvitsjøen minst til 1 april, med mindre havari har nødvendiggjort tidligere avbrytelse av fangsten,
- b. at konsesjonsavgiften er forsikret i tilfelle av totalforlis og i tilfelle av havari som nødvendiggjør avbrytelse av konsesjonsfangsten.

Til Finansdepartementets forslag om postering av beløpet i statsregnskapet har man intet å bemerke.

Man gjør til slutt oppmerksom på særskilt proposisjon som er fremsatt om statsgaranti til en forsøksekspedisjon med 2 fartøier til Newfoundland.

Om statstilskudd til norske selfangeres konsesjonsavgift til Sovjet-Samveldet for tillatelse til å drive selfangst i Kvitsjøen i 1938.

I henhold hertil skal departementet

i n n s t i l l e :

At Deres Majestet vil bifalle og underskrive et fremlagt utkast til proposisjon til Stortinget om statstilskudd til norske selfangeres konsesjonsavgift til Sovjet-Samveldet for tillatelse til å drive selfangst i Kvitsjøen i 1938.

Vi HAAKON, Norges Konge,

g j ø r v i t t e r l i g :

Stortinget innbys til å fatte følgende

b e s l u t n i n g :

«Handelsdepartementet bemyndiges til å bruke av bevilgningen til Tilfeldige utgifter i almindelighet inntil kr. 15 600 som tilskudd til den konsesjonsavgift norske selfangere vil ha å betale til Sovjet-Samveldet for tillatelse til å drive selfangst i Kvitsjøen i 1938, — i det vesentlige overensstemmende med hvad der er anført i Handelsdepartementets innstilling i saken.»

Handelsdepartementets innstilling følger i avtrykk.

Gitt på Oslo slott 4 februar 1938.

Under Vår hånd og rikets segl

HAAKON
(L. S.)

Johan Nygaardsvold

B. Rolsted